

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

HELLENIC MINISTRY OF
CULTURE & SPORTS

ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΟΥΣΕΙΟ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ OF PHOTOGRAPHY
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ THESSALONIKI

ΕΑΡΑ/ ΑΠΟΘΗΚΗ Α, ΛΙΜΑΝΙ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΝΑΥΑΡΧΟΥ ΒΟΤΣΗ 3, ΤΚ: 54624
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗ Δ/ΝΣΗ/ c/o ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
ΒΑΣ. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 38, 54101, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

LOCATION/ WAREHOUSE A, PORT, THESSALONIKI, GREECE
3, NAVARCHOU VOTSI STR., 54624, THESSALONIKI, GR
POSTAL ADDRESS/ c/o THESSALONIKI CENTRAL POST OFFICE
38, VAS. IRAKLIYOU STR., 54101 THESSALONIKI, GREECE

T/ +30 2310566716 F/ +30 2310566717
EMAIL/ DATA.THMP@CULTURE.GR
WWW.THMPHOTO.GR
WWW.PHOTOBIENNALE.GR

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ
20 Μαΐου 2016

Μια άλλη ζωή: Ανθρώπινες ροές / Άγνωστες Οδύσσειες

Αλέξανδρος Αβραμίδης – Reuters / Πέτρος Γιαννακούρης – Associated Press / Λουίζα Γκουλιαμάκη – Agence France Presse / Γιώργος Καραχάλης – Associated Press / Γιώργος Κατσάγγελος / Αλέξανδρος Κατσής / Γιάννης Κολεσίδης – European Pressphoto Agency, ΑΠΕ / Γιάννης Κόντος – Polaris / Άλκης Κωνσταντινίδης – Reuters / Γιώργος Μάκκας – Panos Pictures / Άρης Μεσσήνης – Agence France Presse / Σάκης Μητρολίδης - Agence France Presse / Δημήτρης Μιχαλάκης / Γιώργος Μουτάφης / Γιάννης Μπεχράκης – Reuters / Γιάννης Παπανίκος – Fos Photos, Associated Press / Αντώνης Πασβάντης / Νίκος Πηλός – LAIF / Λευτέρης Πιταράκης – Associated Press / Θανάσης Σταυράκης – Associated Press / Άγγελος Τζωρτζίνης / Δημήτρης Τσιόδης – INTIME / Κωνσταντίνος Τσακαλίδης – SOOC / Κώστας Τσιρώνης / Milos Bicanski – Getty Images / Enri Canaj

Διάρκεια: 31/05-15/11/2016, Εγκαίνια: 31/05/2016, ώρα 20:00

Χώρος: Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης (Αποθήκη Α', 1ος όροφος, Λιμάνι)

Επιμέλεια: Ηρακλής Παπαϊωάννου, Πηνελόπη Πετσίνη

Η Οδύσσεια περιέγραψε με μοναδικό τρόπο τον νόστο, τη βαθιά επιθυμία επιστροφής στη ζωή που διακόπηκε σε μια πατρίδα που περιμένει. Η σύγχρονη εκδοχή της αφορά στη μαρτυρική προσφυγική έξοδο, την αναζήτηση μιας άλλης ζωής σε έναν μακρινό, άγνωστο τόπο που συμβολίζει την ευημερία και την ασφάλεια.

Στο πλαίσιο αυτό, η έκθεση του Μουσείου Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης **Μια άλλη ζωή: Ανθρώπινες ροές / Άγνωστες Οδύσσειες**, που εγκαινιάζεται στις 31 Μαΐου 2016, επιχειρεί να φωτίσει και να συνοψίσει γνωστές και άγνωστες, τωρινές και παλαιότερες πτυχές του προσφυγικού-μεταναστευτικού ζητήματος που δοκιμάζει τις αντοχές της χώρας και ευαισθητοποιεί μεγάλο μέρος της κοινωνίας των πολιτών.

Στην έκθεση παρουσιάζονται περισσότερα από 160 έργα 26 φωτογράφων – στην πλειοψηφία τους ενεργοί φωτοδημοσιογράφοι – που αποτύπωσαν με το ιδιαίτερο βλέμμα τους τη δραματική ανθρώπινη περιπέτεια που ξεκίνησε στην ταραγμένη γη άλλων χωρών για να μεταφερθεί στην ελληνική επικράτεια.

-> Με αφορμή και στο πλαίσιο της έκθεσης, το Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης, πέρα από τα καθιερωμένα **εκπαιδευτικά προγράμματα** και ξεναγήσεις που θα διοργανώσει για όλες τις ηλικίες, διοργανώνει **σε συνεργασία με το Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης του Κρατικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης**, ειδικές εκπαιδευτικές δράσεις που απευθύνονται στις οικογένειες των προσφύγων που φιλοξενούνται αυτή την περίοδο στη Θεσσαλονίκη.

Τα προγράμματα αυτά που έχουν ήδη ξεκινήσει από τις 11 Μαΐου με τους πρόσφυγες που διαμένουν σε υποδομές εντός του Λιμένα της πόλης, περιλαμβάνουν γνωριμία με τους πρόσφυγες και τις οικογένειές τους, εργαστήρια ζωγραφικής και κατασκευής αντικειμένων με διάφορα υλικά, ξεναγήσεις κ.ά. και θα συνεχίζονται σε όλη τη διάρκεια της έκθεσης.

-> Στο πλαίσιο της έκθεσης και κατά τη διάρκειά της, το Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης **σε συνεργασία με τον Δήμο Θεσσαλονίκης (Διεύθυνση Κοινωνικών Υπηρεσιών)**, οργανώνει **συγκέντρωση ειδών** (σχολικά αντικείμενα, είδη ζωγραφικής και σχεδίου, παιδικά παιχνίδια κ.ά.) στον χώρο του, τα οποία στη συνέχεια θα διατεθούν σε οικογένειες προσφύγων. Ο αναλυτικός κατάλογος των ειδών που μπορεί να προσφέρει κάποιος βρίσκεται αναρτημένος στην ιστοσελίδα του Μουσείου Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης (www.thmphoto.gr).

-> Κατά τη διάρκεια της έκθεσης το Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης θα διοργανώσει **παράλληλες δράσεις** (προβολές, εκδηλώσεις λόγου, συζητήσεις, μουσικές εκδηλώσεις κ.ά.), το ακριβές περιεχόμενο και οι ημερομηνίες των οποίων θα ανακοινωθούν σε εύθετο χρόνο.

---

*Ακολουθεί κείμενο των επιμελητών της έκθεσης.

Χορηγοί επικοινωνίας:

Χορηγός φιλοξενίας:

Μια άλλη ζωή: Ανθρώπινες ροές / Άγνωστες Οδύσσειες

*Εγώ ήρθα από τη θάλασσα, από την Ιωνία. Εσείς από πού ήρθατε;*¹

Η δυνατότητα *Μιας Άλλης Ζωής* υπήρξε για την ανθρωπότητα από την αρχαιότητα ακόμη ελατήριο γεωγραφικής μετακίνησης, άλλοτε ως εξελικτική αναγκαιότητα κι άλλοτε ως σκληρή δοκιμασία μέσα από σοβαρούς κινδύνους και βάνανους εξοστρακισμούς. Το εξελισσόμενο προσφυγικό δράμα στο ευρασιατικό σταυροδρόμι γέννησε όρους εκλεπτυσμένους, όπως η «εξαναστασιακή μετακίνηση πληθυσμών», όσο και ωμούς όπως ο «υγρός τάφος της Μεσογείου».

Η λέξη προσφυγιά κρύβει ξερίζωμα, βαθιά οδύνη. Η μετανάστευση συνιστά συχνά λιγότερο βίαιη διαδικασία. Η διαφορά τους, όμως, δεν εξαντλείται σε νομικές διατυπώσεις. Καθίσταται επισφαλής όταν εγείρεται το αναφαίρετο δικαίωμα σε μια αξιοπρεπή, ασφαλή ζωή. Οι νέοι πρόσφυγες είναι θύματα ενός αδυσώπητου πολέμου. Η ισχυρότερη γεννήτρια προσφύγων και μεταναστών, όμως, ως υπόγειος διαρκής πόλεμος, είναι η φτώχεια που, παρά την απρόσκοπτη ροή κεφαλαίων, πληροφοριών, αγαθών, μεταδίδεται σχεδόν σαν ασθένεια, πυκνώνοντας και τσαλακώνοντας τις *Ανθρώπινες Ροές*.

Η έκθεση αφηγείται ελλειπτικά ένα βαθύ τραύμα της σύγχρονης ιστορίας, λαμβάνοντας υπόψη διακριτά είδη αναπαράστασης: την επαγγελματική φωτοδημοσιογραφία, που συνιστά τον κύριο κορμό της, τη «δημοσιογραφία των πολιτών» που καταγράφει τις αλληλέγγυες δράσεις, την αυτο-αναπαράσταση των ίδιων των προσφύγων όπως διαχέεται στο διαδίκτυο και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Οι φωτογράφοι βυθίζονται από απόσταση αναπνοής στη δίνη των γεγονότων, εμπλέκονται ενίοτε στενά με το υποκείμενο της απεικόνισης, ξεδιπλώνουν τις συνέπειες της πολιτικής στους τσακισμένους ανθρώπους, εικονίζουν την απόγνωση όσων κοιμούνται εκτεθειμένοι, σε ξένη γη. Παράλληλα, βιώνουν τις τραγικές απώλειες, εικονίζουν ζωές που την εποχή της αστραπιαίας ταχύτητας εγκλωβίζονται αδιέξοδα απέναντι σε κάθε λογής φράχτες, κουλουριάζονται στην άκρη του δρόμου ως αξεδιάλυτες εκκρεμότητες.

Πρόσφυγες και μετανάστες διαβιούν σε καθεστώς ασφυκτικής ορατότητας απέναντι στην κοινή γνώμη, ορατότητα την οποία χρησιμοποιούν ως επικοινωνιακή ασπίδα, αλλά δεν μπορούν και να αποφύγουν. Όμοια, προκαλούν τη φωτογραφική αυτο-αναπαράστασή τους εκπέμποντας δικτυακά υπαρξιακά σήματα από την κοινότητα των ανέστιων. Στη μαζική, απρόσωπη αυτή διαδικασία η *Ανώσυμη Οδύσεια* καθενός αναπόφευκτα χάνεται. Όλα μοιάζουν σαφή, αλλά συγχρόνως γενικεύονται αόριστα, καθώς οι αριθμοί υπερβαίνουν τις δυνατότητες, κυριεύουν και παραμορφώνουν την πραγματικότητα, επιστρέφοντας βουνά από κατεπείγοντα προβλήματα.

Η επιλογή της γυμνής παρουσίασης αυτών των έργων (όπως γυμνά είναι τα θέματά τους), χωρίς απόσταση από τις αντίστοιχες «ερασιτεχνικές» ή «επαγγελματικές» εφαρμογές, επιτρέπει ίσως να δει κανείς με πιο κριτικό βλέμμα το θέμα, αλλά και την ίδια τη φωτογραφική αναπαράσταση. Η φωτογραφία, που εδώ κατοικείται από ασυνήθιστα ευρήματα όπως οι λαμπερές ισοθερμικές κουβέρτες ή οι στοίβες από αφημένα σωσίβια, δέχτηκε θεωρητική αμφισβήτηση για τη στενή σύνδεσή της με την πραγματικότητα, την προνομιακή θέση από την οποία αναπαριστά «τον πόνο των άλλων». Ενώπιον φαινομένων όπως η προσφυγική κρίση, όμως, η θεωρία παλινδρομεί, αναγνωρίζοντας σιωπηλά την ανάγκη ψηλάφησης της κοινωνικής συνθήκης, σκιρτώντας μπροστά στο τραχιά ποιητικό ανθρώπινο πεπρωμένο και τη δυνατότητα της φωτογραφικής εικόνας να διεκδικεί μια θέση στη δημόσια σφαίρα για λογαριασμό όσων αποκλείονται από αυτή.

Η φωτογραφία, άλλωστε, όπως η πραγματικότητα την οποία περιγράφει, μοιάζει η ίδια κομψός φράχτης, ένα ατελές παιχνίδι ορίων που καλείται να επιβεβαιώσει το ιστορικό αίτημα του Lewis Hine, πριν από έναν σχεδόν αιώνα, «να ριχτεί φως στη σκοτεινή πλευρά της κοινωνικής ύπαρξης». Ίσως το φως που ρίχνει η φωτογραφία δεν είναι αρκετό. Ίσως καίριες πτυχές να μένουν συχνά τεχνηέντως εκτός κάδρου. Η λειψή όμως αυτή έστω δυνατότητά της να ερωτά, να φωτίζει, να σκαλίζει, να προσκαλεί τον αναστοχασμό, είναι μια από τις λίγες που μας έχουν απομείνει για να απεμποληθεί ανώδυνα.

Πηνελόπη Πετσίνη – Ηρακλής Παπαϊωάννου

¹ Λόγια που απευθύνει Έλληνας στημένος σε απόσπασμα των SS που ετοιμάζεται να τον εκτελέσει, από την ταινία «Ο Θίασος» (1975) του Θόδωρου Αγγελόπουλου.

